

Poznámky k FT

Financie a mena
Ing. Viktória Vargová
2006/2007

1

Nástroje peňažného trhu

- n pokladničné poukážky (ŠPP, PP NBS),
- n zmenky (vlastná, cudzia)
- n depozitné certifikáty
- n komerčné cp

2

Pokladničné poukážky (treasury bills)

Štátne PP

- n dlhové cp,
- n vydávané štátom,
- n doba splatnosti menej ako 1 rok,
- n účel emisie – pokrytie krátkodobého deficitu ŠR,
- n zaknihované v registri krátkodobých cp vedenom v NBS (RKCP NBS)

3

Pokladničné poukážky (treasury bills)

PP NBS

- n dlhové cp,
- n vydávané NBS,
- n doba splatnosti menej ako 1 rok – 84 dní,
- n účel emisie – ovplyvňovanie likvidity, t.j. množstva peňažnej masy v obehu
- n zaknihované v registri krátkodobých cp vedenom v NBS (RKCP NBS)

4

zmenka

- n diskontný cp,
  - n legislatívna úprava – Zmenkový a šekový zákon (podľa Ženevskej konvencie)
  - n listinná podoba,
- Definícia:
bezpodmienečný a nesporný písomný záväzok zmenkového dlžníka zaplatiť majiteľovi zmenky v určitý čas, na určitom mieste dlžnú sumu
- n vlastná zmenka vs. cudzia zmenka

5

Druhy zmeniek

- Vlastná zmenka - sola – predstavuje bezpodmienečný sľub vystaviteľa (dlžníka, trasanta), že zaplatí v zmenke uvedenú peňažnú sumu v zmenke uvedenej osobe (veriteľovi, remitentovi), a to v čase a na mieste uvedenom v zmenke
- Cudzia zmenka - trata – predstavuje bezpodmienečný príkaz vystaviteľa (trasanta) adresovaný zmenkovníkovi (trasátovi), aby zaplatil v zmenke uvedenej osobe (remitentovi) peňažnú sumu uvedenú v zmenke, a to v čase a na mieste uvedenom

6

Vlastná zmenka

Vystavením vlastnej zmenky vzniká **dvojstranný vzťah** medzi vystaviteľom zmenky (dlžníkom) a zmenkovým veriteľom (remitentom), v prospech ktorého sa zmenka vystavila a ktorému bola zmenková listina odovzdaná.

7

Cudzia zmenka

V prípade cudzej zmenky teda ide spravidla o **trojstranný vzťah**, ktorého účastníkmi sú vystaviteľ zmenky, osoba, v ktorej prospech sa zmenka vystavila (zmenkový veriteľ), a tretia osoba, ktorá má zmenkovú sumu zaplatiť – zmenkovník (budúci zmenkový dlžník).

8

Náležitosti zmenky

Ustanovené zákonom kogentným spôsobom:

§ označenie, že ide o zmenku, zahrnuté do vlastného textu zmenkovej listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná

§ bezpodmienečný príkaz (cudzia zmenka) alebo bezpodmienečný sľub (vlastná zmenka) zaplatiť určitú peňažnú sumu

§ meno toho, kto má platiť – zmenkovníka (len pri cudzej zmenke)

9

Náležitosti zmenky (2)

údaj o splatnosti zmenky

Ø na videnie (vistazmenka)

Ø v určitý čas po videní (termínovaná, časová vistazmenka)

Ø v určitý čas po dátume vystavenia (datozmenka)

Ø v určitý deň (fixná)

§ údaj o mieste, kde sa má platiť

§ meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť

§ dátum a miesto vystavenia zmenky

§ podpis vystaviteľa

10

Možnosti využitia zmenky

n získanie obchodného úveru,

n platobný prostriedok,

n získanie bankového úveru (**eskont**, akcept, aval)

n zabezpečovací prostriedok,

n prostriedok na refinancovanie banky,

11

depozitné certifikáty (DC)

n emitent – komerčná banka,

n cp - doklad o uložení prostriedkov na určitú lehotu v banke,

n DC – diskontované, úročené

n DC – na meno, na majiteľa

12

Nástroje kapitálového trhu

- n Úverové
  - n Dlhopisy (štátne, komunálne, podnikové)
  - n HZL
  - n Hybridy (konvertibilné obligácie)
- n Majetkové
  - n Akcie
  - n Podielové listy

13

Dlhopisy

- n cp, ktorý vyjadruje úverový vzťah medzi dlžníkom a veriteľom.
- n Emitenti rôzne subjekty:
  - n štátne,
  - n komunálne,
  - n bankové,
  - n HZL,
  - n podnikové

14

Dlhopisy

- n výnosovosť dlhopisu:
  - n pevná úroková sadzba (ÚS),
  - n pohyblivá ÚS,
  - n diskontná (zero bond),
  - n so zlosovateľnou prémieu,
  - n s podielom na zisku.

15

Akcie

- n cp, ktorý predstavuje podiel na majetku,
- Práva majiteľa akcie:
- účasť na riadení - právo účasti a hlasovania na valnom zhromaždení,
  - nárok na dividendu,
  - predkúpne právo,
  - právo podieľať sa na likvidačnom zostatku,
  - právo na informácie.

16

Akcie

- Kmeňové akcie vs. prioritné akcie
- Prioritné akcie:
- Výhody:
- n Prednostné právo na výplatu dividend - zaručené dividendy – aj pri nízkom zisku resp. nulovom, (kumulatívny charakter)
- Nevýhody:
- n Obmedzenie hlasovacieho práva, predkúpneho práva, práva podieľať sa na likvidačnom zostatku.

17

Podielové listy

- cp, ktorý dáva vlastníčkovi právo podieľať sa na majetku v podielovom fonde a právo podieľať sa na výnosoch z tohto majetku,
- Podielník nemá nárok zasahovať do tvorby portfólia fondu a jeho riadenia,
- neexistencia valného zhromaždenia – podielník nemá právo na riadení, nemôže hlasovať
- Výnosy PF tvorené výnosmi z cp

18

Deriváty na FT

Termínové:

- Forward
- Futures
- Swapy

Opčné:

Opcie – právo majiteľa opcia odstúpiť od kontraktu/dohody. Predstavuje právo majiteľa opcie, nie povinnosť.

19

Deriváty na FT

Forward

- neštandardizovaný kontrakt, individuálna dohoda medzi kupujúcim a predávajúcim finančného aktíva o podmienkach obchodu, ktorý sa uskutoční v budúcnosti

Futures

- štandardizovaný kontrakt, realizovaný na burze

Swapy

- dohoda dvoch subjektov o časovo limitovanej výmene nástrojov peňažného trhu (pohľadávok určitej meny, pôžička s variabilnou a fixnou úrokovou sadzbou)

20

Spôsoby emisie cenných papierov

n uzavretá emisia (vopred dohodnutý predaj cp s potenciálnymi investormi)

n verejný úpis (publikuje sa pripravovaná emisia v tlači s cieľom získať záujemcov o kúpu cp)

n tender (modifikácia VÚ, vyhlasuje sa celková hodnota ponúkaných cp, NH. Od investorov sa očakáva ponuka – počet, cena - % z NH)

21

Kapitálový trh SR

Subjekty:

n BCPB (z.č. 429/2002)

n Obchodník s cp – poskytuje investičné služby (má povolenie od ÚFT)

n Sprostredkovateľ IS

n Kolektívne investovanie – Správcovské spoločnosti (594/2003 o KI, 635/2003)

22

Burza cenných papierov v Bratislave

n akciová spoločnosť

n vznikla dňa 15. marca 1999, obchodovať sa začalo 6. apríla 1993

n ide o verejný organizovaný trh s CP

n najvyšším orgánom burzy je valné zhromaždenie akcionárov, ktorými sú:

n Fond národného majetku SR, najväčšie slovenské peňažné ústavy, investičné, brokerské a poisťovacie spoločnosti

23

Burza cenných papierov v Bratislave

n Trhy:

n kótovaný hlavný trh

n kótovaný paralelný trh

n kótovaný nový trh

n regulovaný voľný trh

24

Kapitálový trh SR

CP obchodované na verejnom trhu

AKCIE

- Kotovaný hlavný trh: Slovnaft, Zentiva, VÚB, SES, Nafta,...
- Kotovaný paralelný trh: OTP, Biotika, Istrokapitál,...
- Voľný trh

25

Kapitálový trh SR

CP obchodované na verejnom trhu

Dlhopisy

- Kotovaný hlavný trh: MF SR, Tatra banka, VÚB, Istrobanka,...
- Kotovaný paralelný trh: SLSP, VÚB, Železiarne Podbrezová, Tatra banka,...

Podielové listy:

Prvá penzijná

26

Burzové indexy

- n** sú ukazovateľom stavu trhov s cennými papiermi
- n** ide o štatistickú veličinu, ktorá meria zmeny v portfóliu cenných papierov reprezentujúcich podstatnú časť celkového trhu
- n** môžu byť akciové, dlhopisové...
- n** v SR - indexy BCPB – SAX – slovenský akciový index, SDXp – index pre dlhopisy spoločností a bánk, SDXs – index pre štátne dlhopisy, SDXGroup – od septembra 2004 – skupina slovenských dlhopisových indexov

27

Svetové indexy kapitálového trhu

- n** Dow – Jonesov Index
- n** Nasdaq
- n** NYSE indexy
- n** S&P
- n** FT-SE
- n** DAX
- n** NIKKEI
- n** CESI

28

Nástroje FT v SR

- n** Zákon č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách → definuje nasledujúce CP v SR:
- n** akcie, dočasné listy, podielové listy, dlhopisy, vkladové listy, pokladničné poukážky, vkladné knižky, kupóny (na uplatnenie práva na výnos z akcie, dočasného listu, dlhopisu alebo z podielového listu), zmenky, šeky, cestovné šeky, náložné listy, skladištné listy, skladiskové záložné listy, tovarové záložné listy, družstevné podielnícke listy, iný druh cenného papiera, ktorý za cenný papier vyhlási osobitný zákon.

29

Kapitálový trh SR

Centrálny depozitár cp (566/2001 o ocp a IS, Vyhláška MF SR 92/2002 ustanovenie činnosti CD CP)

Garančný fond investícií

- sústreďuje peňažné prostriedky o.c.p. na poskytovanie náhrad za nedostupný klientský majetok prijatý o.c.p. (566/2001, § 80-98)

30